

Camus: Sisyfosmyten (1942)

På dansk 1960 ved Helga Vang Lauridsen, 6. udgave, 2013, Gyldendal

Guderne havde dømt Sisyfos til uophørlig at trille en sten op på toppen af et bjerg, hvorfra den straks rullede ned igen ved sin egen vægt. De mente med en vis ret, at der ikke kunne tænkes nogen frygteligere straf end et fuldstændig unyttigt og håbløst arbejde.

(...)

- 5 Myter må gøres levende af fantasien. Og myten viser os kun en krop anspændt til det yderste for at løfte den mægtige sten og atter og atter skubbe den op ad bjergets side; vi ser det sammenbidte ansigt med kinden presset ind mod stenen, en skulder som støtter den lerede klippeblok, en fod der sættes frem som bremse, de strakte arme, som atter og atter stemmes imod, og de to tilforladelige menneskehænder fulde af jord. Endelig, efter den lange, trælsomme kamp i et rum uden himmel og
10 en tid uden dybde, når han sit mål. Men Sisyfos ser da, hvordan stenen på et øjeblik igen ruller ned mod den nedre verden, hvorfra den atter skal tvinges op mod højderne. Han må på ny stige ned til sletten.

- Det er under denne nedstigning, dette ophold i arbejdet, Sisyfos interesserer mig. Ansigtet hos den, der trækker blandt stenene, er allerede selv blevet sten. Jeg ser ham gå ned ad bjerget med tunge, rolige skridt, ned mod lidelsen, som han ikke ser nogen ende på. Denne pause, der kommer igen regelmæssigt som et åndedrag og usvigelig sikkert som hans ulykke, denne pause er bevidsthedens time. Hver gang han forlader højderne og stiger ned mod gudernes usle boliger, er han sin skæbnes overmand. Han er stærkere end stenen.

- Når denne myte er tragisk, beror det på, at dens helt er bevidst. Hvad ville der blive af hans lidelse, hvis han for hvert skridt blev båret frem af håbet om, at opgaven kunne lykkes? Vore dages arbejdere beskæftiger sig hver dag med det samme arbejde, og deres skæbne er ikke mindre absurd. Men den er kun tragisk i de sjældne øjeblikke, hvor den bliver bevidst. Sisyfos er gudernes proletar, en afmægtig oprører, men han kender sin ulykkelige skæbne i hele dens rækkevidde: det er den, han tænker på, medens han er på vej ned ad bjerget. Det klarsyn, som skulle være hans straf, bliver samtidig en bekræftelse af hans sejr. Der gives ingen skæbne, som ikke kan overvindes med foragt.
25 (...)

- Når man har erkendt absurditeten, undgår man ikke let fristelsen til at skrive en håndbog i lykke. "Virkelig? Finder man lykken på så stejle stier?" Ja, thi der er kun en verden. Lykken og absurditeten er børn af samme jord. De er uadskillelige. Men det betyder ikke, at lykken nødvendigvis opstår af den absurde erkendelse. Man kunne lige så godt sige, at absurditetsfølelsen fødes af lykken.
30 (...)

- Herpå beror Sisyfos' tavse glæde. Hans skæbne tilhører ham. Hans sten er hans egen. På samme måde bringer det absurde menneske alle afguder til tavshed, når han betragter sin smerte. Universet bliver pludselig stille igen, men fra jorden stiger tusinder undrende røster op, hemmelighedsfulde og dunkelt kaldende stemmer, tilskyndelser fra alle sider - de er sejrens pris og nødvendige komplement. Der gives ingen sol uden skygge, og man må gøre sig fortrolig med mørket. Det absurde menneske siger ja, og derefter ophører møjen og kampen aldrig. Hvis der gives en personlig skæbne, gives der ingen skæbne af en højere orden, i hvert fald ingen skæbne, som det absurde menneske ikke finder tyrannisk og foragtelig. For øvrigt ved han, at han er sin egen tilværelses herre. I det
40 korte øjeblik, hvor mennesket vender sig om og ser på sit liv, ligesom Sisyfos vender sig mod stenen, i dette svimlende øjeblik betragter mennesket den række af handlinger uden sammenhæng, som udgør hans skæbne, som er skabt af ham selv, som kun bindes sammen af hans erindring, og som snart skal besegles af hans død. Han er overbevist om, at alt menneskeligt er af menneskelig oprindelse, han er en blind, som ønsker at blive seende, og som ved, at natten aldrig far ende. Han er altid
45 på vej. Stenen bliver ved med at rulle.